

Gada ziņojums: OLAF izmeklēšanas atklāj krāpšanu un pārkāpumus vairāk nekā 600 miljonu EUR apmērā

Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF) 2022. gadā pasargāja 600 miljonus EUR Eiropas Savienības nodokļu maksātāju naudas, iesakot ES budžetā atgūt vairāk nekā 426 miljonus EUR, kas zaudēti krāpšanas un pārkāpumu rezultātā, un novēršot vēl 200 miljonu EUR izsaimniekošanu. OLAF arī apturēja vairākas kontrabandas, viltošanas un krāpšanas muitas jomā shēmas, palīdzēja īstenot ES tirdzniecības aizsardzības pasākumus un turpināja izstrādāt politiku, lai novērstu un apkarotu jaunus krāpšanas modeļus. Tāpat kā katru gadu OLAF arī izmeklēja aizdomas par ES ierēdņu un iestāžu darbinieku pārkāpumiem. Kopumā OLAF pagājušajā gadā pabeidza izskatīt vairāk nekā 250 lietas.

Šodien publicētajā OLAF 2022. gada ziņojumā ir sniegts pārskats par pagājušā gada galvenajām tendencēm un operatīvajiem pasākumiem, sākot ar cīņu pret viltošanu un kontrabandu un beidzot ar ES līdzekļu, tostarp Atveseļošanas un noturības mehānisma, aizsardzību un krāpšanas novēršanas mehānismiem, kuru mērķis ir aizsargāt ES finansiālo palīdzību Ukrainai. Pirmo reizi ziņojums tiek sniegts interaktīvā virtuālā formātā.

OLAF ģenerāldirektors *Ville Itälä* uzsvēra: "OLAF uzkrātās prasmes, speciālās zināšanas un veiktās operācijas sniedz taustāmus rezultātus — mēs aizsargājam gan ES budžetu, gan ES iedzīvotājus.

Aizsargāta ES nodokļu maksātāju nauda infrastruktūrai un digitalizācijai, konfiscēts 531 miljons nelikumīgi tirgotu cigarešu, īstenota starptautiska rīcība pret viltotu medu un ES budžetā atgūti gandrīz 3 miljardi EUR no muitas lietas par vērtības samazināšanu, un tie ir tikai daži OLAF ietekmes piemēri.

Preventīvie pasākumi joprojām ir visefektīvākais instruments krāpšanas apkarošanai. OLAF cenšas nodrošināt, ka ES finansiālā palīdzība un ieguldījumi ES dalībvalstīs un trešās valstīs tiek izlietoti tā, kā ir paredzēts. Mēs esam cieši pārliecināti, ka sadarbība ir mūsu panākumu atslēga, un 2022. gadā OLAF ir pastiprinājis sadarbību ar valstu iestādēm, starptautiskajām organizācijām un ES partneriem. OLAF spēja saskaņot dažādu partneru darbības un saskatīt kopsakarības joprojām ir mūsu unikālā un atšķirīgā īpašība, kas rada pievienoto vērtību cīņā pret krāpšanu Eiropas Savienībā un ārpus tās."

OLAF izmeklēšanas darbību rādītāji 2022. gadā

- *OLAF* pabeidza 256 izmeklēšanas un sniedza 275 ieteikumus kompetentajām valstu un ES iestādēm.
- *OLAF* ieteica atgūt ES budžetā 426,8 miljonus EUR un novērsa nepamatotus izdevumus 197,9 miljonu EUR apmērā.
- Pēc *OLAF* ekspertu veiktajiem 1 017 sākotnējiem izvērtējumiem *OLAF* sāka 192 jaunas izmeklēšanas.
- *OLAF* ziņoja Eiropas Prokuratūrai (*EPPO*) par 71 lietu saistībā ar iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem, no kurām 16 lietas — Eiropas Komisijas vārdā.

ES finanšu līdzekļu aizsardzība

Līdzīgi kā iepriekšējos gados *OLAF* izmeklēšanas par ES līdzekļu izlietojumu bija saistītas ar apgalvojumiem par slepenu vienošanos, manipulācijām ar iepirkuma procedūrām, interešu konfliktiem un pārmērīgiem rēķiniem. Neliels digitāli veiktas krāpšanas pieaugums apstiprināja arī *OLAF* pēdējos gados novēroto tendenci. *OLAF* 2022. gadā izveidoja *ad hoc* ekspertu grupu, kuras uzmanības centrā ir krāpšanas apkarošanas IT rīki ES Atvērēšanas un noturības mehānismam (ANM), un sāka izmeklēt ANM finansējuma iespējamās jaunprātīgas izmantošanas gadījumus.

Viltotāju un kontrabandistu apturēšana

Būtiska *OLAF* operatīvā darba daļa joprojām ir cīņa pret viltošanu un kontrabandu. *OLAF* 2022. gadā līdzorganizēja vairākas kopīgas muitas operācijas un citas operatīvās darbības vai sniedza atbalstu tām. Šīs darbības palīdzēja nodrošināt, ka miljoniem viltotu un bīstamu priekšmetu tika konfiscēti vēl pirms to izmantošanas. Daži tādi piemēri ir viltotas zāles, viltotas un potenciāli bīstamas rotaļlietas, 531 miljons nelikumīgi tirgotu cigarešu un 14,7 miljoni litru nelikumīga vīna, alus un stipro alkoholisko dzērienu.

Atbalsts Ukrainai un sankciju pret Krieviju izpilde

2022. gadā piedzīvojām Krievijas iebrukumu Ukrainā. *OLAF* ir ilgstoši sadarbojies ar Ukrainas iestādēm gan ES budžeta izdevumu daļā (ES finanšu līdzekļu aizsardzība), gan ieņēmumu daļā (sadarbība muitas jomā). Kopš kara sākuma *OLAF* piedāvā palīdzību Ukrainas krāpšanas apkarošanas iestādēm, lai palīdzētu stiprināt un uzlabot valsts struktūras krāpšanas un korupcijas apkarošanai un aizsargātu pašreizējo un turpmāko ES finansējumu. *OLAF* ir bijusi svarīga loma arī cīņā pret to sankciju apiešanu, ko pēc iebrukuma Ukrainā ES noteikusi pret Krieviju un Baltkrieviju, kā sīkāk izklāstīts *OLAF* 2022. gada ziņojumā.

Cīņa pret amata pienākumu pārkāpumiem

Pat viens ES ierēdņu vai ES iestāžu darbinieku nelikumīgas vai krāpnieciskas rīcības gadījums būtu pārāk daudz. ES pilsoņi no savām iestādēm, ierēdņiem un darbiniekiem pamatoti sagaida visaugstākos uzvedības standartus. *OLAF* pagājušajā gadā pabeidza 38 izmeklēšanas par ES ierēdņu un iestāžu darbinieku krāpniecisku vai nelikumīgu rīcību. Šīs lietas palīdz panākt, ka ES nodokļu maksātāju nauda tiek pienācīgi izlietota, un, nodrošinot visaugstākos rīcības standartus, palīdz aizsargāt ES reputāciju kopumā.

OLAF 2022. gada ziņojums ir pieejams [OLAF](#) tīmekļa vietnē pilnā interaktīvā versijā un arī īsajā versijā.

OLAF uzdevumi, pilnvaras un kompetence

OLAF misija ir atklāt, izmeklēt un novērst ar ES līdzekļiem saistītu krāpšanu.

OLAF pilda savus uzdevumus:

- veicot neatkarīgu izmeklēšanu par krāpšanu un korupciju saistībā ar ES līdzekļiem, lai nodrošinātu to, ka visa ES nodokļu maksātāju nauda nonāk projektos, kuri var radīt darbvietas un izaugsmi Eiropā;
- stiprinot iedzīvotāju uzticēšanos ES iestādēm, izmeklējot ES ierēdņu un ES iestāžu darbinieku pieļautus būtiskus pārkāpumus;
- veidojot stabilu ES krāpšanas apkarošanas politiku.

Īstenojot savu neatkarīgās izmeklēšanas funkciju, *OLAF* var izmeklēt lietas, kuras saistītas ar krāpšanu, korupciju un citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas apdraud ES finanšu intereses attiecībā uz:

- visiem ES izdevumiem — galvenās izdevumu kategorijas ir struktūrfondi, lauksaimniecības politika un lauku attīstības fondi, tiešie izdevumi un ārējais atbalsts;
- dažām ES ieņēmumu jomām, galvenokārt muitas nodokļiem;
- aizdomām par ES ierēdņu un ES iestāžu darbinieku pieļautiem būtiskiem pārkāpumiem.

Pēc tam, kad *OLAF* ir noslēdzis izmeklēšanu, kompetentajām ES un valstu iestādēm ir jāpārbauda *OLAF* sniegtie ieteikumi un jāpieņem lēmums par to izpildi. Visas attiecīgās personas, kamēr vien viņu vaina nav pierādīta kompetentā valsts vai ES tiesā, uzskata par nevainīgām.

Sīkāka informācija:

Kirill GELMI

runaspersona

Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*)

Tālrunis: +32 2 29 88146

E-pasts: olaf-media@ec.europa.eu

<https://anti-fraud.ec.europa.eu>

[@EUAntiFraud](#)

Theresa ZAHRA

runaspersonas vietniece

Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*)

+32 2 29 57270

olaf-media@ec.europa.eu

<https://anti-fraud.ec.europa.eu>

[@EUAntiFraud](#)